

BÖJTI GÁBOR

A könyvtár

Egyszer egy Jonah nevű ember az illegalitás mellett döntött. Ebből adódóan az élettörténete az a tipikusan zűrzavaros múlt lehetett, amely teljességgel kizárja a feddhetetlenséget. (Jonah ekkor még nem tudta, hogy igazán feddhetetlen ember nem létezett sohasem.) Minden feltűnést kerülve szállt hajóra; úticélja talán Kilikia lehetett. Mindenesetre a lehető legmesszebbre szándékozott menni.

A viteldíjat kifizette, a kapitány sima utat ígért. A menekülő remélte, hogy végre kipihenheti magát. A kifizetést követően azonban szinte azonnal hatalmába kerítette őket a nem várt természeti csapás. A visszatérés is lehetetlennek látszott, ugyanakkor az előttük tornyosuló tarajos hullámhegyeket is egyre nehezebben mászta meg a recsegő-ropogó bárka. Az utasok és a legénység számára nyilvánvalóan bevégeztetett. Ekkor váratlanul előlépett egy fiatalember, valami Bar Józsig nevű, akiről ennél többet senki sem tudott, és rámutatott a végzetesnek tűnő katasztrófa küszöbén is békésen szendergőre:

– Ismerlek, Jonah! Tudom, ki vagy!

Riadtan könyökölt fel a megszólított, és bénult döbbenettel nézett a csapzott idegenre. Szemei kikerekedtek. Most már az övéiben is csapkodott, mint szobába szorult riadt madár, a rettegés.

– Ismerlek, Jonah! – ismételte szelíd, de határozott hangján a Bar Józsig nevű ismeretlen. – Tudom, ki vagy! A múlt parázs az agyadban, folt a lelkeseden, vér a gyomrodban. Nincs menekvés! Aki elől menekülsz, most is ott áll mögötted!

Jonah arca eltorzult, mint akivel liternyi ricinusolajat itattak meg. Zavarosodó tekintetét merevvé üvegezte a félelem.

Hátra sem fordulva a korláthoz rohant, és a tengerbe vetette magát.

*

Nem tudta, hol van, és azt sem, hogy miként került ide. Pedig Jonah egyébként mindenre emlékezett. Az ismeretlenre, a hátába mélyedő parázs tekintetre, a dühöngő tenger ízére, amely sós volt és fullasztó, mint a szájba alvadt vér. S még valamire. Mintha törökkel körbetűzdelt, tarajos karikán zuhant volna keresztül... Gyerekként, titokban, az amfiteátrumokban látott ilyet.

Aztán itt találta magát. Ebben a furcsa, bordázott teremben, ahol még mindig hallani lehetett a hullámok tompa moraját. „A fülemtől lehet.” gondolta Jonah. „Víz mehetett bele.” Módszeresen körbetapogatta a kissé imbolygó helyiséget, már amennyire a szinte tapintható sötétben erről szó lehetett. „Mint egy templom belső szentélye, akkora lehet. Hová kerülhettem?” Most szekrényyszerűséget simított a keze, majd könyveket, amelyek egyike a fejére esett. Vakító csóvában fény áradt váratlanul a helyiségbe. Egyszeriben világosság lett.

Körben, a falak mellett, csontszínnű könyvszekrények sorakoztak, súlyos terhüktől roskadozva. Jonah levett egy könyvet, és *találomra* kinyitotta, éppen az utolsó lapnál:

»...A világ a Krisztus utáni második évezred végére végre kezdett olyanná válni, mintha nemcsak holmi perverz, mazochista hajlamokkal megvert barmok népesítenék

be. Bár a másé még mindig édesebbnek tűnt, és a kiömlő vér még mindig felpezsdítette az isteni bizalommal megáldottakban megbújó állatit, de néhány önámító önjelölt már-már kezet nyújtott egymásnak. És ebben nem a látszólagos baráti jobb ténye a lényeges és figyelemre méltó, hanem az, hogy a hát mögé rejtett másik ezúttal nem markolt semmit, bár az ökölbe rándult kéz körömágya a szorítástól bevérzett...»

Itt tartott Noé a könyv olvasásában, amikor rozszant bárkája az Ararát hullám borította csúcsán fennakadva léket kapott. Az utolsó lehetőség pillanatok alatt süllyedt el, vált semmivé. A válogatott rakományból pedig semmi és senki nem menekülhetett.

»Talán szép is lehetett volna. De ha nem, akkor meg nem kár érte, és jobb is így« – legyintett utoljára Noé. A kezéből kieső könyv pedig lassan alámerülve semmivé ázott.«

Jonah belelapozott még néhány tucatba. Ugyanaz a könyv volt mindegyik, és ugyanott nyíltak, mintha előre lettek volna hajtogatva. Három napig olvasott, bár az idő múlását alig érezte. Az éjszakák és a nappalok egymásba folytak.

Az olvasásnak a sötét vetett véget, amely éppoly váratlanul érkezett, mint korábban a fény. Rázkódás, recsegés, ropogás, repülés a tarajos karikán, és Jonah egyszeriben a tengerparton találta magát. Ismét fényesség ragyogta körül, hasonló ahhoz, amely a bordás barlangban lehetővé tette az olvasást. S miközben szemei hunyorogva szoktak a világosságához, homlokát ráncolva bámulta a lassan közeledő, ismerős alakot.

Bar Jóság odalépett hozzá, és kinyújtotta a karját.

Lóhere

Jehan d'Ohronge márki igazán szerencsés fickónak (ha szabad egyáltalán e szót egy valódi francia főnemesi sarjjal kapcsolatban használni) mondhatta magát. Omárkisége ugyanis azok közé tartozhatott, akik a XVI. Lajos kivégzését előkészítő párizsi guillotine-tökéletesítő mániában aktívan, mintegy kiválasztottakként közreműködtek.

Beszélték, hogy amíg a Place de la Révolution hideg kövezetén a sorára várakozott, egy bámészkodó, kar nélküli koldus keveredett valahogyan melléje. A láthatóan unatkozó d'Ohronge márki tűnődve belenézett a nyomorék nyakában lógó kosárába, amelyben az előző király szétvert lovasszobrának morzsái lapultak. Aztán sokáig kótorászott közöttük. Végül meglelte, amit keresett: egy öklömnyi, gömbölyű, csaknem sértetlen kódarabot. Egy ideig szórakozottan dörzsölte, simogatta, majd a még mindig bámészkodó koldushoz fordult:

– Tessék, polgártárs! Lóhere. Szívből kívánom, hogy fogja meg vele a szerencse jobbik lábát! – és a bambán bámuló forradalmárt úgy vállon veregette, hogy az üres kabátujjak táncot jártak a hűvös januári ködben.

Aztán rövidesen elvezették.

*

Jehan d'Ohronge márki teteme átmenetileg egy kilakoltatott kriptába került. A bejárat elé, mivel a zárat a nagy fejetlenségben még nem pótolták, egy őrt állítottak. Süketnéma volt az istenadta.

A szolgálat első órái eseménytelenül teltek, az önkéntes többnyire a falnak dőlve bámészkodott. Ám nem sokkal a korai sötétedés előtt halk kopogásra lehetett volna figyelmes. A kriptaajtón kopogtak. Hiába. Őrzője elmélázva pipázott.

Az udvarias kopogás azonban csak nem maradt abba. Néhányszor még megismétlődött, majd rövid szünet után résnyire nyílt az ajtó. Aztán megjelent a márki levágott feje. Előbb óvatosan kilesett, végül előbújt egészen.

E váratlan fejlemény a süketnémát először tagadhatatlanul meglepte. Különösen, hogy a néhai ama bizonyos testrészét, a szokásostól eltérően, nem a nyakán, hanem az egyik kezében, mellmagasságban tartotta.

– Polgártárs – szólalt meg a fej, miközben a márki keze az őr szemmagasságáig emelte. – Polgártárs, kérem, segítsen! Fáj... nagyon fáj a fejem. Már órák óta hasogat. Pontosan nem tudom, hogy mióta, mert az órám önnél van, polgártárs, de igen régóta, az bizonyos...

– Mit zagyvál itt össze-vissza?! Fogja be a száját, polgártárs! – szerette volna kiáltani az önkéntes, de csak artikulátlanul ordibált. – Takarodjon vissza, és húzza meg magát! – Láthatóan felbőszítette d' Ohronge márki váratlan megjelenése.

– De kérem... – a néhai kétségbeesett. – De kérem, nekem csak a fejem... csak az fáj. Csupán valami fájdalomcsillapítót kérnék öntől, polgártárs. Higgye el, semmi más nem aka...

– Na, tünés befelé! Félrebeszél! – a süketnémát főként az bosszantotta, hogy egyáltalán nem érti, mit akar tőle a márki. – És vigye a fejét is, míg meg nem gondolom magam! Maga, polgártárs, még most sem nyughat?! Nehéz magukkal!

A márki láthatóan minden erejével azon volt, hogy megértesse magát a katonával, s bár az is mutatott erre némi hajlandóságot, mégsem sikerült közös nevezőre jutniuk. A kudarc az önkéntest egyre jobban feldühítette, a néhait pedig mindinkább letörte. A márki ugyan még hevesen gesztikulált a szabadon maradt kezével, de a szemeiben már könny csillogott. A kezdetben elszántan feltartott fej egyre lejjebb süllyedt, végül valahonnan az ágyék tájékáról nézett bánatosan az érthetetlen őrrre. De még nem adta fel.

– Kérem, polgártárs, nekem csak a fejem... – próbálkozott kitartóan és a sajtó testrészre mutatott. Közben az előző király lovasszobra járt az eszében. – Csak a fejem...

Nem fejezhette be. Az őr hirtelen mellbe taszította, és Jehan d'Ohronge márki földre zuhanó fejét is a test után rúgva, rácsapta a súlyos kriptaajtót.

„Húúú...” fújta ki magát megkönnyebbülten. „Nehéz ezekkel!” Ismét a falnak dőlt, és kialudt pipáját piszkálgatta. „Csak tudnám, hogy mit akart... Hogy miért nem képes békén nyugodni, mint más tisztességes ember?! A fene se érti ezeket...”

Ezen aztán még sokáig eltűnődött.

Egy díjnyertes pázsit hiteles története

„A logika az első, amitől az embernek meg kell szabadulnia.”

J. D. Salinger

– Srácok, valami embertelenül vakító micsoda lebeg előttem! – szólt be váratlanul a toronyból az őrszobába kissé zaklatottnak tűnő hangon az őrszem. – Halljátok? Nem mondanátok meg, hogy mi a fene lehet ez?! Halljátok? Mi lenne, ha megnéznétek, mi az Isten csodáját csinál ez itt?! Egyetlen ütődött éjszakai kísérletezőnek sem lőném szét szívesen a seggét!

– Kettes Torony! Kettes Torony! Miről... – recsegett végre az álmos válasz. – Miről van szó? Mi a mennykő lebeg? – palástolatlan ásfítás. – Ki kísérletezik? Egy szót sem értek!

– Akkor told ide a képed, te marha! De ha lehet, azonnal! Vagy küldj ide valakit. Mintha éppen ezért lennétek bent... Egyébként már mondtam: fogalmam sincs, hogy néz ki. Idetelepedett az orrom elé ez a háznyí izé, és csak világít marhára... Ha nem esik nehezetekre, nem ártana, ha idekocognátok...

– Lehet eldugulni, Kettes Torony! Már elindult a járőr. Meg fognak védeni. Ad-dig is, ha nem lenne tiszta gatyád, rám mindig számíthatsz...

– Nem kell a rossz дума, öreg! Sürgetni kéne a felmentőimet, mert igencsak nyugtalanít ez a micsoda! Azt hiszem, figyel... – lehalkította a hangját, mintha titkot súgna. – ...hogyan engem figyel. Mi a fene?! Mintha... Mintha... Öreg, nem kellene ezt jelentened?!

Az ellenőrzés végszóra toppant az őrszobába. Az ügyeletes tiszt a maga szokásos felsőbbrendűségével förmedt a nem várt látogató láttán dermedten álló őrparancsnokra:

– Mit kéne annak a szerencsétlennek jelentenie?! Szóaljjon már meg, katona! Az istenit magának! Csak nem azt akarja mondani, hogy *Rendkívüli Esemény*?!

– Jelentem... – hebegte a kérdezett, pokolba kívánva a fontoskodó tisztet. – Jelentem, a Kettes Torony éppen most...

– Mit éppen most?!

– Éppen most... Éppen most jelezte, hogy valami fényes... valami kivilágított...

– Srácok, remekül látom! Nem... Nem is tudom... Istenem! – az őrszem hangja már-már eszelősnek tűnt. – Azt hiszem, tényleg engem figyel! Olyan, mintha... De nem... Nem tudom... Valami meghatározhatatlan, tejszerű, csillogó massa vesz körül. Vakít, kibírhatatlanul vakít. És sugároz... Sugároz! Nem tudok mozdulni! Istenem! Jelentsétek! Halljátok... Jelentsétek!

– Azonnal jelentsen, maga szerencsétlen marha! – bömbölte némi bamba csönd után a mikrofonba az ügyeletes tiszt. – Jelentsen! Jelentsen, mert lecsukatom! Lecsukatom! Miféle nyavalyás fényről beszél?! Mi sugárzik? Nyögje már ki, ember! Ha részeg, akkor én... akkor... Jelentést követelek!

– Mondj már valamit, öreg! Mondj valamit! – biztatta társát, alig hallhatóan, a döbbszent őrparancsnok is.

Rövid, de annál súlyosabb csend után a rémült őrszem suttogva tudósított:

– Jelentem, valami fénylő... lassan közeledő... nem tudom, mi ereszkedett az őrhelyem elé. Most nem mozog, de azt hiszem... – lihegve, eszelősen préselte ki magából a szavakat. – Azt hiszem, engem figyel!

– Ne kombináljon, marha! Próbálja inkább elmondani, hogy mit lát! De, ha be van rúgva, akkor... akkor...

– Jelentem, most már semmit sem látok! Jön! Jön! Istenem! Fölém magasodik! Körüölel! Fény! Fény mindenütt! Most... Most valami... Talán... Nem látom tisztán! Istenem... Talán...

– Használja a fegyverét! Tüzeljen! Miért nem használja?! Maga... maga szerencsétlen! Lecsukatom! Érti? Lecsukatom! – az ügyeletes tiszt most már őrjöngött. – Fegyvert nem lát rajta? Szóljon már meg! Marha!

– Jön! Istenem! Jön! Segítsetek! Istenem! Segítse... – az összeköttetés itt recsegve megszakadt. Az ügyeletes tiszt tehetetlen dühében az öklével verte a készüléket, s közben magából kikelve ordított:

– Kettes Torony! Kettes Torony! Jelentést követelek! Azonnal jelentsen! Maga... Maga!

De a torony makacsul hallgatott. A tiszt tökéletesen összezavarodva tombolt.

– Kettes Torony! Kettes! Jelentsen, hallja?! Jelentsen! Kettes Torony! Katona! Hallja?! Katona!

Azonban az őrszem, mintha sohasem létezett volna, hallgatott. Az ügyeletes tiszt bambán bámult maga elé. Töprengett. Végül ráfőrdött az őrparancsnokra:

– Adja már ide azt a rohadt telefont! – tárcsázott. – *Rendkívüli Esemény.* – dörmögte maga elé. – Ezért lecsukatom! Lecsukatom! – meredt gyilkosan a katonára. – Maga ökö!

Közben a telefon kicsengett. Már éppen beszélni akart azzal az álmos hanggal, amely a vonal túlsó oldalán méltatlankodva hallózott, amikor a kiküldött járőr váratlanul bebukott az őrszoba ajtaján.

– Nem... nem lehet a tornyot megközelíteni! Valami sugároz... Pokoli a hőség! – hörögte az egyik katona, s látszott, hogy nincs magánál. – Talán... Nem tudom... Talán maga az...

Eszméletlenül heverő társa mellé rogyott.

*

Az objektumért felelős tisztok pillanatokon belül megérkeztek. A parancsnok megfelelően biztosított helyen fogadta az ügyeletes tiszt jelentését.

– Jelentem, valami megmagyarázhatatlan dolog zavart okozott a Kettes Toronynál! Még nem tudjuk, hogy mi... Az őrszem nem jelentkezik. A járőr harcképtelen.

– Nem tudja? – ezt még soha senki nem merte a parancsnok szemébe mondani, így e váratlan fejlemény pillanatokra cselekvésképtelenné tette. – Nem tudja?! Hogy értsem azt, hogy nem tudja?! Mit jelent ez az egész?! Ember, szóljon már meg!

De aztán választ sem várva elviharzott, faképnél hagyva rémülten tátogó beosztottját. Úgy döntött, helyesebb, ha minél hamarabb kezébe veszi az irányítást.

Az összes előírást betartva, a fedezékeket kihasználva, körütekintően közelítették meg az ominózus őrtornyot. Közben a távcsövek segítségével próbáltak okosabbak lenni. Hiába. Nem láttak semmit. Csak vakító, áthatolhatatlan fényt. A parancsnok mind mámorosabb lett, miközben a láthatóan kényes helyzet megoldásának lehetőségeit latolgatta.

Végül pillanatokon belül megegyezett a helyetteseivel. A tisztek két légvédelmi üteget gurítottak a helyszínre, és az összes, tüzelést megelőző mozzanatot is maguk végezték el. Aztán a célzás megtörténtét jelezték a már türelmetlenül topogó parancsnoknak.

– Tűz! – üvöltötte szinte azonnal, és háborúba képzelte magát.

A hatalmas robbanást követő légnyomás és valami elviselhetetlenül sugárzó hőség a földre terítette az önkéntes különítményt. Nehezen lélegezve tértek magukhoz. Időbe telt, míg végre feltápáskodtak, hogy alaposan átkutassák a terepet. Azonban a fénytütemény helyén, a detonáció okozta perzselődésen kívül, semmit sem találtak. Az égvilágon semmit.

– Hááát... – könnyebbült meg a parancsnok, a homlokát törölgetve. – Így kell ezt csinálni! Gyorsan. Határozottan. Hiába... – zárta le magában az ügyet – rendnek kell lennie!

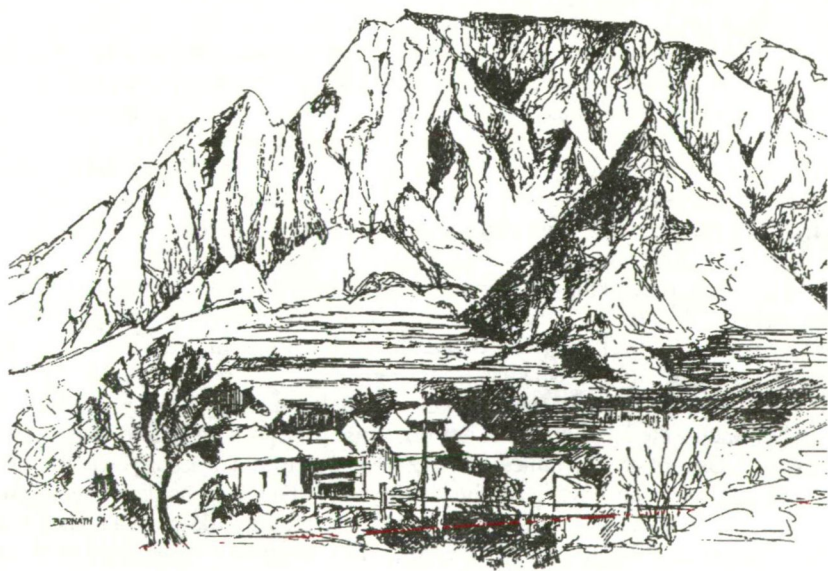
*

Az őrszem nyomtalanul eltűnt. Mintha sohasem létezett volna.

A két eszméletlen járórt minden feltűnést kerülve szállították kórházba. Később, néhány hónapnyi ideggondozói kezelés után, víziók és beteges hallucinációk miatt végérvényesen leszerelték őket.

A győzelmet követően a parancsnok bevettette fűmaggal a rábizott objektum környékét. Az állomány lelkiismeretes hozzáállását dicséri, hogy azóta minden évben elnyerik „*A legemberibb környezet – legemberibb laktanya*” büszke címet, és a vele járó vándorszerleget.

A díjat odaítélő bizottság különösen a kettes számú őrtorony környékén zöldellő pázsitot találja időről időre bámulatosan isteninek.

BERNÁTH CSABA: AHOL KÉTSZER KEL FÖL A NAP